

UZASADNIENIE

Projekt ustawy o Krajowym Rejestrze Oznakowanych Psów i Kotów ma na celu umożliwienie wykorzystania w polskim porządku prawnym najbardziej skutecznego narzędzia w walce ze zjawiskiem bezdomności psów i kotów, jakim jest obowiązkowe znakowanie i rejestracja tych zwierząt.

Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2023 r. poz. 1580), zapobieganie bezdomności zwierząt i zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom oraz ich wyłapywanie należy do zadań własnych gmin. Zgodnie z art. 11a ust. 1 tej ustawy rada gminy określa, w drodze uchwały, corocznie do dnia 31 marca, program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt. Program ten obejmuje w szczególności:

- 1) zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt;
- 2) opiekę nad wolno żyjącymi kotami, w tym ich dokarmianie;
- 3) odławianie bezdomnych zwierząt;
- 4) obowiązkową sterylizację albo kastrację zwierząt w schroniskach dla zwierząt;
- 5) poszukiwanie właścicieli dla bezdomnych zwierząt;
- 6) usypianie ślepych miotów;
- 7) wskazanie gospodarstwa rolnego w celu zapewnienia miejsca dla zwierząt gospodarskich;
- 8) zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt.

Program ten może obejmować również plan znakowania zwierząt w gminie.

Bardzo ważnym elementem mogącym wspomóc gminy w realizacji programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt jest wprowadzenie powszechnego obowiązku identyfikacji i rejestracji psów i kotów.

Na konieczność wprowadzenia obowiązku identyfikacji i rejestracji psów wskazywała Najwyższa Izba Kontroli w swojej Informacji o wynikach kontroli zapobiegania bezdomności zwierząt (9/2016/P/16/058/LBI). Ze względu na rosnące koszty realizacji programów opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt o wprowadzenie obowiązkowej identyfikacji psów wnioskuje również samorządy, organizacje, których

statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, parlamentarzyści reprezentujący różne opcje polityczne, a nawet organizacje zrzeszające rolników (Krajowa Rada Izb Rolniczych).

Ogólne koszty realizacji przez gminy programów opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w latach 2012-2023 kształtowały się następująco:

2012 r. – 125 861 730 zł,
2013 r. – 147 230 120 zł,
2014 r. – 155 040 900 zł,
2015 r. – 140 364 420 zł,
2016 r. – 179 707 610 zł,
2017 r. – 193 143 260 zł,
2018 r. – 209 087 920 zł,
2019 r. – 227 686 380 zł,
2020 r. – 225 896 400 zł,
2021 r. – 242 405 628 zł,
2022 r. – 275 094 150 zł,
2023 r. – 347 347 662 zł.

Ze względu na rosnącą liczbę bezdomnych kotów trafiających do schronisk dla zwierząt, konieczne jest wprowadzenie obowiązku znakowania i rejestracji również tych zwierząt, przynajmniej w zakresie kotów zmieniających właściciela, a więc głównie kotów pochodzących z hodowli, ale też kotów przebywających w schroniskach dla zwierząt.

Poniższa tabela wskazuje liczbę schronisk nadzorowanych przez Inspekcję Weterynaryjną oraz liczbę utrzymywanych w nich zwierząt w latach 2011–2022.

Rok	Liczba schronisk	Liczba psów	Liczba kotów
2011	150	100 265	20 470
2012	161	105 539	21 832
2013	174	106 267	27 480
2014	183	105 664	24 111
2015	205	109 908	26 420

2016	218	112 727	29 621
2017	212	109 962	32 245
2018	216	107 325	29 326
2019	227	105 188	31 116
2020	230	92 422	32 507
2021	228	82 316	33 367
2022	226	84 008	34 050

Głównym problemem, który uniemożliwił dotychczas dokończenie prac nad wprowadzeniem obowiązkowej identyfikacji i rejestracji psów i kotów, pomimo wielokrotnie podejmowanych prób, było ustalenie podmiotu, który zostałby upoważniony do prowadzenia bazy danych oznakowanych psów i kotów.

Obecnie na rynku funkcjonują bazy danych dostępne pod poniższymi linkami - <https://www.bazachipow.pl/>, www.safe-animal.eu, www.identyfikacja.pl, <https://www.cbdzoe.pl/>. Funkcjonuje także centralny rejestr wydanych paszportów, w którym odnotowywane są numery transponderów psów, kotów i fretek przemieszczanych w celach niehandlowych na terytorium Unii Europejskiej, prowadzony na podstawie przepisów ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2023 r. poz. 1075) przez Krajową Izbę Lekarsko-Weterynaryjną. Można szacunkowo założyć, że ok. 1 mln żyjących psów zostało zidentyfikowanych i zarejestrowanych w funkcjonujących obecnie bazach danych prowadzonych przez podmioty prywatne i Krajową Izbę Lekarsko-Weterynaryjną, niemniej jednak trudno oszacować ile spośród nich nadal żyje lub przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Projektowane przepisy nie przewidują migracji danych z istniejących baz danych z uwagi na brak możliwości zapewnienia ich wymaganej jakości. Nie ma jednak przeszkód, by zwierzę zarejestrowane w tworzonym na podstawie projektowanej ustawy państwowym rejestrze nie mogło być nadal zarejestrowane w innej, istniejącej już bazie danych, np. w celu wykorzystania integracji tych baz w europejskiej bazie EUROPETNET. Obowiązek rejestracji psów i kotów w państwowym rejestrze nie wyłącza możliwości równoległej rejestracji tych zwierząt w już istniejących bazach danych.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące obowiązku identyfikacji i rejestracji psów i kotów w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej na podstawie informacji zgromadzonych w 2024 r. przez Stałe Przedstawicielstwo RP w Brukseli.

Państwo członkowskie	obowiązek rejestracji		baza danych	inne
	psy	koty		
Austria	nie	nie	publiczna	tylko psy i koty hodowlane
Belgia	tak	tak	publiczna	baza jest publiczna, ale prowadzona przez podmiot prywatny, opłaty ponoszą właściciele zwierząt
Bułgaria	tak	nie	publiczna	
Chorwacja	tak	dobrowolne	publiczna	
Czechy	tak	nie	prywatna	10 baz, możliwe, że w 2027 uruchomią centralną publiczną bazę
Dania	tak	dobrowolne	publiczna	baza psów jest publiczna ale prowadzona przez podmiot prywatny, bazy kotów są prywatne
Estonia	dobrowolne	dobrowolne	prywatna	obecnie zależy od regionu; mają plany zrobić bazę publiczną i obowiązek rejestracji psa i kota
Francja	tak	tak	publiczna	baza jest publiczna ale prowadzona przez podmiot po przetargu
Grecja	tak	tak	publiczna	
Hiszpania	tak	tak	publiczna	bazy prowadzone przez regionalne izby weterynaryjne
Irlandia	tak	dobrowolne	prywatna	5 prywatnych baz zatwierdzonych przez rząd, będących członkami Europetnet
Litwa	tak	tak	publiczna	prowadzona przez przedsiębiorstwo państwowe
Luksemburg	tak	tak	publiczna	
Łotwa	tak	nie	publiczna	
Niemcy	nie	nie	prywatna	niektóre kraje związkowe wymagają np. rejestracji psów ras agresywnych
Portugalia	tak	tak	publiczna	
Rumunia	tak	nie	publiczna	prowadzona przez izbę weterynaryjną
Słowacja	tak	nie	publiczna	prowadzona przez izbę weterynaryjną
Słowenia	tak	dobrowolne	publiczna	
Szwecja	tak	tak	publiczna	
Węgry	tak	dobrowolne	publiczna	baza prowadzona razem z izbą weterynaryjną
Włochy	tak	dobrowolne	publiczna	w niektórych regionach koty obowiązkowe, prywatne bazy są w pewnym zakresie interoperacyjne z publiczną

Projektowana ustawa przewiduje utworzenie Krajowego Rejestru Oznakowanych Psów i Kotów (KROPiK), prowadzonego w systemie teleinformatycznym przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR). KROPiK zostanie zbudowany przez ministra właściwego ds. informatyzacji we współpracy z ministrem właściwym ds. rolnictwa. Zasady tej współpracy zostaną określone w porozumieniu zawartym na podstawie przepisów przewidzianych w projektowanej ustawie. KROPiK będzie rejestrem publicznym w rozumieniu art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1557), co nie oznacza jednak, że gromadzone w nim informacje będą publicznie dostępne.

Zgodnie z art. 20a ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, uwierzytelnienie użytkownika systemu teleinformatycznego podmiotu publicznego, w którym udostępniane są usługi online, wymaga użycia:

- 1) środka identyfikacji elektronicznej wydanego w systemie identyfikacji elektronicznej przyłączonym do węzła krajowego identyfikacji elektronicznej, o którym mowa w art. 21a ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 442), lub
- 2) środka identyfikacji elektronicznej wydanego w notyfikowanym systemie identyfikacji elektronicznej, lub
- 3) danych weryfikowanych za pomocą kwalifikowanego certyfikatu podpisu elektronicznego, jeżeli te dane pozwalają na identyfikację i uwierzytelnienie wymagane w celu realizacji usługi online.

KROPiK będzie spełniał ww. wymogi.

Minister właściwy do spraw informatyzacji ogłosi w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej oraz na swojej stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej komunikat określający dzień wdrożenia rozwiązań technicznych umożliwiających rejestrację psów i kotów. Komunikat zostanie ogłoszony w terminie co najmniej 3 miesiące przed tym dniem, przy czym na wdrożenie rozwiązań technicznych umożliwiających rejestrację psów i kotów wyznaczono termin 3 lat od dnia ogłoszenia ustawy. KROPiK zostanie następnie przekazany ARiMR, która będzie odpowiedzialna za jego prowadzenie oraz za administrowanie gromadzonymi w nim informacjami, w tym danymi osobowymi.

KROPiK będzie gromadził w szczególności informacje umożliwiające jednoznaczne powiązanie zarejestrowanego psa lub kota z jego właścicielem lub ze schroniskiem dla zwierząt, w którym jest utrzymywane, lub w którym przebywało.

Szczegółowy zakres informacji gromadzonych KROPiK przedstawiono poniżej:

- 1) niepowtarzalny numer psa albo kota generowany przez KROPiK podczas rejestracji;
- 2) numer transpondera wszczepionego psu albo kotu;
- 3) nazwę, rasę, umaszczenie, płeć psa albo kota oraz datę urodzenia psa albo kota, jeżeli jest znana;
- 4) informacje dotyczące właściciela psa lub kota:
 - a) imię i nazwisko albo nazwę,
 - b) miejsce zamieszkania albo siedzibę, adres oraz numer telefonu kontaktowego,
 - c) numer identyfikacyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (numer PESEL), a w przypadku osoby fizycznej nie posiadającej numeru PESEL – kod kraju i numer paszportu lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość tej osoby,
 - d) numer w Krajowym Rejestrze Sądowym, jeżeli właściciel taki numer posiada, oraz numer identyfikacji podatkowej (NIP), jeżeli został nadany, albo
- 5) informacje dotyczące podmiotu prowadzącego schronisko dla zwierząt, w którym przebywa pies albo kot:
 - a) imię i nazwisko albo nazwę,
 - b) miejsce zamieszkania albo siedzibę, adres oraz numer telefonu kontaktowego,
 - c) numer identyfikacyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (numer PESEL), a w przypadku osoby fizycznej nie posiadającej numeru PESEL – kod kraju i numer paszportu lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość tej osoby,
 - d) numer w Krajowym Rejestrze Sądowym, jeżeli ten podmiot taki numer posiada, oraz NIP, jeżeli został nadany,
 - e) nazwa schroniska i adres, pod którym jest prowadzone,
 - f) datę przyjęcia psa albo kota do schroniska,
 - g) datę wydania psa albo kota ze schroniska oraz imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, siedzibę i adres, a także numer telefonu kontaktowego podmiotu, któremu wydano tego psa albo kota;
- 6) informację o umiejscowieniu wszczepionego transpondera;

- 7) datę wszczepienia transpondera, jeżeli jest znana;
- 8) datę rejestracji psa albo kota;
- 9) daty przeprowadzenia obowiązkowych ochronnych szczepień przeciwko wściekliźnie, o których mowa w art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2023 r. poz. 1075), zwanych dalej „szczepieniami przeciwko wściekliźnie”;
- 10) niepowtarzalny numer druku, o którym mowa w art. 24e ust. 1 zdanie drugie ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, jeżeli psu albo kotu został wydany paszport, o którym mowa w art. 24e ust. 2 tej ustawy;
- 11) informację o trwałym pozbawieniu psa albo kota zdolności rozrodczych (ubezplodnieniu), jeżeli zostało przeprowadzone, w tym o dacie jego przeprowadzenia, jeżeli jest znana;
- 12) informację o śmierci psa albo kota, w tym o jej dacie i przyczynie, jeżeli są znane;
- 13) informację o oznaczeniu psa albo kota jako psa albo kota, który uciekł albo zabłąkał się.

W KROPiK będą także gromadzone informacje o numerach transponderów wszczepionych psom i kotom, w formie rejestru wszczepionych transponderów, w celu zapewnienia niepowtarzalność numerów transponderów wykorzystanych do oznakowania psów i kotów, a także o lekarzach weterynarii dokonujących oznakowania i rejestracji psów i kotów, w formie ewidencji, w celu zapewnienia tym lekarzom weterynarii dostępu do KROPiK, umożliwiającego rejestracje psów i kotów, odczyt zgromadzonych w nim informacji oraz dokonywanie zmian i uzupełnień tych informacji.

Nieodpłatny dostęp do informacji zgromadzonych w KROPiK, z możliwością ich przeszukiwania, uzyskają gminy, Policja, straż gminna (miejska), Prokuratura, sądy oraz Inspekcja Weterynaryjna, w celu niezbędnym do realizacji ich ustawowych zadań i kontaktu z właścicielem psa lub kota, lub z podmiotem prowadzącym schronisko. Nieodpłatny dostęp do informacji zgromadzonych w KROPiK, z tym że ograniczony wyłącznie do informacji powiązanych z numerem odczytanego w ramach działalności schroniska dla zwierząt transpondera wszczepionego konkretnemu psu lub kotu, w celu kontaktu z jego właścicielem. Nieodpłatny dostęp do KROPiK uzyskają też lekarze weterynarii wpisani do ewidencji prowadzonej przez ARiMR, z uwagi na ich kluczową rolę w funkcjonowaniu systemu znakowania i rejestracji psów i kotów. Podobnie jak w przypadku podmiotów prowadzących

schroniska, dostęp ten będzie ograniczony do informacji powiązanych z numerem transpondera konkretnego psa lub kota.

Informacje gromadzone w KROPiK, w tym dane osobowe, będą przetwarzane w celu ograniczenia zjawiska bezdomności psów i kotów poprzez ustalenie właściciela zarejestrowanego psa lub kota lub schroniska dla zwierząt, do którego pies lub kot został przyjęty, w którym przebywa, lub z którego został wydany, ustalenie zarejestrowanych psów i kotów należących do danego właściciela lub przyjętych do danego schroniska dla zwierząt, w nim przebywających lub z niego wydanych, ułatwienie kontaktu z tym właścicielem lub z podmiotem prowadzącym to schronisko dla zwierząt, ustalenie liczby zarejestrowanych psów i kotów, ustalenie kolejnych właścicieli psów i kotów oraz ustalenie schronisk dla zwierząt, w których przebywały psy i koty, a także w celu realizacji programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt, poboru opłaty od posiadania psów oraz kontroli realizacji szczepień przeciwko wściekliznie. Dane osobowe zgromadzone w KROPiK będą usuwane po upływie 5 lat od zarejestrowanej daty śmierci psa albo kota, albo po upływie 30 lat od zarejestrowanej daty urodzenia psa albo kota, jeżeli data śmierci nie została zarejestrowana, albo po upływie 30 lat od daty zarejestrowania psa albo kota w KROPiK, jeżeli data urodzenia lub śmierci tego psa albo kota nie została zarejestrowana. Przewidziana w projekcie retencja danych w przypadku nieznaney daty śmierci lub urodzenia psa lub kota, jest uzasadniona maksymalnym wiekiem dożywianym przez psy i koty.

Projektowana ustawa wprowadza obowiązek znakowania i rejestracji:

- 1) psów – w terminie do dnia pierwszego szczepienia przeciwko wściekliznie albo do dnia poprzedzającego dzień przeniesienia własności (np. przed sprzedażą psa z hodowli), jeżeli zdarzenie to nastąpi wcześniej, albo do dnia następującego po dniu przyjęcia do schroniska;
- 2) kotów – w terminie do dnia poprzedzającego dzień przeniesienia własności albo do dnia następującego po dniu przyjęcia do schroniska;
- 3) psów i kotów sprowadzonych do Polski – w terminie 14 dni od dnia ich wwozu, a w przypadku, gdy były objęte kwarantanną, w terminie 14 dni od dnia zakończenia kwarantanny.

Znakowanie psów i kotów będzie przeprowadzane w sposób podobny do przewidzianego przepisami rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 2019/2035 z dnia 28 czerwca 2019 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/429

w odniesieniu do przepisów dotyczących zakładów utrzymujących zwierzęta lądowe i wylęgarni oraz identyfikowalności niektórych utrzymywanych zwierząt lądowych i jaj wylęgowych (Dz. Urz. UE L 314 z 05.12.2019, str. 115, z późn. zm.) w odniesieniu do psów i kotów przemieszczanych w celach niehandlowych pomiędzy państwami członkowskimi. Dzięki temu stosowane transpondery będą zgodne z normą ISO 11784 „Radiowa identyfikacja zwierząt – Struktura kodowa” i będą wykorzystywały technologię HDX lub FDX-B oraz umożliwiały odczytanie danych przez czytnik zgodny z normą ISO 11785 „Charakterystyka protokołu transmisji”.

Zgodnie z przepisami projektowanej ustawy identyfikację psa lub kota (wszczepienie transpondera) przeprowadza lekarz weterynarii wpisany do ewidencji prowadzonej przez ARiMR lub technik weterynarii świadczący usługi weterynaryjne w ramach działalności zakładu leczniczego dla zwierząt, w którym dokonuje się rejestracji psów i kotów. Wymóg, by lekarz weterynarii, który znakuje zwierzęta był wpisany do ewidencji ma na celu zapewnienie, by ten sam lekarz weterynarii mógł dokonać także rejestracji w KROPiK wcześniej oznakowanego przez siebie zwierzęcia. Znakowanie i rejestracja powinny być bowiem czynnościami bezpośrednio po sobie następującymi. Z tego samego względu jedynie technicy weterynarii świadczący usługi weterynaryjne w ramach działalności zakładu leczniczego dla zwierząt, w którym dokonuje się rejestracji psów i kotów, będą mogli znakować te zwierzęta. W przypadku jednak, gdy bezpośrednio po oznakowaniu nie będzie możliwa rejestracja zwierzęcia, właścicielowi wydaje się zaświadczenie o oznakowaniu psa lub kota.

Przepisy projektowanej ustawy nie naruszają przepisów ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, dotyczących oznakowania zwierząt niezbędnego do wydania paszportu wymaganego do przemieszczania o charakterze niehandlowym zwierząt domowych. Należy więc wyjaśnić, że oznakowanie psa lub kota w trybie ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, dokonane po wejściu w życie obowiązku znakowania i rejestracji psów i kotów przez osobę inną niż wskazaną w art. 5 ust. 2 projektowanej ustawy, nie będzie stanowiło wykonania tego obowiązku. Każdemu jednak psu lub kotu oznakowanemu zgodnie z przepisami projektowanej ustawy lekarz weterynarii, o którym mowa w art. 24d ust. 1 ww. ustawy będzie mógł wydać paszport zgodnie z art. 24e ust. 2 tej ustawy. Pies lub kot oznakowany tatuażem wykonanym przed dniem 3 lipca 2011 r., będzie musiał zostać oznakowany na zasadach określonych w projektowanej ustawie. Pies lub kot oznakowany

przed wejściem w życie przewidzianego w projektowanej ustawie obowiązku znakowania i rejestracji psów i kotów, jeżeli został oznakowany transponderem, którego numer identyfikacyjny jest możliwy do odczytania przy użyciu czytnika zgodnego z normą ISO 11785 „Charakterystyka protokołu transmisji” będzie mógł zostać zarejestrowany w KROPiK bez konieczności ponownego oznakowania.

Obowiązek zapewnienia oznakowania i rejestracji psa lub kota spoczywa na jego właścicielu, a w przypadku psa lub kota przebywającego w schronisku dla zwierząt, na podmiocie prowadzącym to schronisko. Rolą właściciela i podmiotu prowadzącego schronisko jest podjęcie wszelkich czynności niezbędnych dla realizacji ww. obowiązku w terminie. Należy przy tym wyjaśnić, że właściciel zwierzęcia lub podmiot prowadzący schronisko dla zwierząt nie będą ponosili odpowiedzialności za nieoznakowanie lub niezarejestrowanie zwierzęcia, jeżeli nie będzie im można przypisać winy.

Psy i koty przywożone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jako państwa końcowego przeznaczenia, będą podlegały:

- 1) wyłącznie rejestracji w KROPiK, jeżeli będą oznakowane transponderem, którego numer identyfikacyjny jest możliwy do odczytania przy użyciu czytnika zgodnego z normą ISO 11785 „Charakterystyka protokołu transmisji”,
- 2) oznakowaniu i rejestracji w KROPiK, jeżeli nie będą oznakowane transponderem, którego numer identyfikacyjny jest możliwy do odczytania przy użyciu czytnika zgodnego z normą ISO 11785 „Charakterystyka protokołu transmisji”

– w terminie 14 dni od dnia odpowiednio wwozu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo zakończenia kwarantanny w rozumieniu art. 4 pkt 38 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniającego i uchylającego niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt („Prawo o zdrowiu zwierząt”) (Dz. Urz. UE L 84 z 31.03.2016 str. 1, z późn. zm.¹⁾).

Koszt transpondera oraz usługi oznakowania zwierzęcia i rejestracji numeru transpondera w KROPiK będzie kosztem poniesionym, co do zasady, przez właściciela psa lub kota. Projekt zawiera jednak rozwiązanie pozwalające gminom *expressis verbis* refundować koszty obowiązkowego oznakowania i rejestracji psów i kotów. W projektowanej ustawie planuje się

¹⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 57 z 03.03.2017, str. 65, Dz. Urz. UE L 95 z 07.04.2017, str. 1, Dz. Urz. UE L 137 z 24.05.2017, str. 40, Dz. Urz. UE L 272 z 31.10.2018, str. 11 oraz Dz. Urz. UE L 48 z 11.02.2021, str. 3.

zawarcie upoważnienia ustawowego dla ministra właściwego ds. rolnictwa do określenia maksymalnej stawki wynagrodzenia za oznakowanie psa lub kota transponderem, oraz rejestrację oznakowanego zwierzęcia w KROPiK oraz zmianę lub uzupełnienie informacji w KROPiK, dokonanych na wniosek właściciela psa albo kota. Średni koszt identyfikacji i rejestracji psa w Polsce wynosi: ok. 53 zł w miastach poniżej 20 tys. mieszkańców, ok 66 zł w miastach 20 tys. – 100 tys. mieszkańców i ok. 85 zł w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców.

Ustawa wprowadzi obowiązek stosowania do oznakowania psów i kotów wyłącznie zatwierdzonych transponderów spełniających określone wymagania techniczne. Stosowanie do identyfikacji psów i kotów wyłącznie zatwierdzonych transponderów zagwarantuje niepowtarzalność numerów kodowanych na tych transponderach oraz ich odpowiednią jakość. Za zatwierdzone będą uznawane transpondery pochodzące od producenta transponderów dla psów i kotów wpisanego na listę Międzynarodowego Komitetu ds. Rejestracji Zwierząt (ICAR). W przypadku natomiast psów i kotów oznakowanych przed dniem wskazanym w komunikacie określającym dzień wdrożenia rozwiązań technicznych umożliwiających rejestrację psów i kotów, ich powtórne oznakowanie przed obowiązkową rejestracją nie będzie konieczne, o ile numer identyfikacyjny zakodowany na transponderze jest możliwy do odczytania przy użyciu czytnika zgodnego z normą ISO 11785 „Charakterystyka protokołu transmisji”.

Zgodnie z projektowanymi przepisami rejestracja psa lub kota polega na pierwszym, jednoczesnym wprowadzeniu do KROPiK informacji o których mowa w art. 2 ust. 2 pkt 1–4 albo 5 lit. a–f, oraz pkt 6–8, a także informacji, o których mowa w art. 2 ust. 2 pkt 9–11, jeżeli są znane podczas rejestracji. Po zarejestrowaniu psa albo kota właścicielowi albo podmiotowi prowadzącemu schronisko dla zwierząt wydaje się zaświadczenie potwierdzające zarejestrowanie zwierzęcia w KROPiK. Proponuje się, by rejestracji psów i kotów oraz zmiany lub uzupełnienia informacji w KROPiK dokonywali lekarze weterynarii świadczący usługi weterynaryjne w ramach działalności zakładu leczniczego dla zwierząt. W celu zapewnienia lekarzom weterynarii wymaganego dostępu do KROPiK, ARiMR będzie prowadziła w KROPiK ewidencję lekarzy weterynarii dokonujących znakowania i rejestracji psów i kotów. Każdy lekarz weterynarii, który zgłosi ARiMR zamiar znakowania i rejestracji psów otrzyma taką możliwość.

Lekarze weterynarii wpisani do ww. ewidencji uzyskają dostęp do KROPiK i będą dokonywać rejestracji oraz zmiany lub uzupełnienia danych w KROPiK z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego obsługującego KROPiK lub przy użyciu usługi sieciowej udostępnionej przez ministra właściwego do spraw informatyzacji, jeżeli:

- system teleinformatyczny zintegrowany z usługą sieciową zapewnia rozliczalność oraz dwuskładnikowe uwierzytelnianie w zakresie operacji związanych z KROPiK,
- komunikaty przekazywane z wykorzystaniem tej usługi opatrzone są numerem prawa wykonywania zawodu lekarza weterynarii dokonującego rejestracji, zmiany lub uzupełnienia danych w KROPiK.

Rozwiązanie takie pozwoli na zintegrowanie KROPiK z systemami informatycznymi wykorzystywanymi w zakładach leczniczych dla zwierząt do obsługi dokumentacji świadczonych usług weterynaryjnych. Warunkiem integracji będzie uzyskanie pozytywnych wyników testów integracyjnych tych systemów z KROPiK potwierdzających poprawność danych i sposób ich przekazywania zgodnie z dokumentacją integracyjną, którą Prezes ARiMR sporządzi, udostępni i będzie aktualizował w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej.

ARiMR zapewni lekarzom weterynarii wpisanym do ewidencji możliwość nieodpłatnego wprowadzania do KROPiK informacji wymaganych do zarejestrowania psów i kotów oraz możliwość dokonywania zmian i uzupełniania tych informacji, po uwierzytelnieniu w KROPiK. Lekarze weterynarii wpisani do ewidencji będą mieli możliwość wpisania do KROPiK danych wymienionych w art. 2 pkt 2 projektowanej ustawy z urzędu, po oznakowaniu psa albo kota. Dodatkowo, będą mieli możliwość uzupełnienia danych dotyczących przeprowadzenia obowiązkowego ochronnego szczepienia przeciwko wściekliźnie, wydania paszportu, o którym mowa w art. 24e ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, a także informacji o przeprowadzonym ubezpłodnieniu psa albo kota, jeżeli te czynności zostały wykonane przez innego lekarza weterynarii, a właściciel zwierzęcia przedstawi dokumenty potwierdzające dokonanie tych czynności. Przez ubezpłodnienie należy rozumieć trwałe pozbawienie zdolności rozrodczych, niezależnie od zastosowanej metody.

Właściciel psa lub kota będzie mógł samodzielnie zmienić w KROPiK swój adres, numer telefonu kontaktowego, nazwę zwierzęcia, a także wprowadzić datę śmierci psa lub kota (oraz jej przyczynę) albo informację o śmierci psa lub kota, jeżeli data śmierci nie będzie mu znana.

Podmiot prowadzący schronisko dla zwierząt będzie mógł samodzielnie zmienić lub uzupełnić w KROPiK informacje określone w art. 2 ust. 2 pkt 5 oraz 9–12 projektowanej ustawy.

W projektowanej ustawie przyjęto odrębne rozwiązanie dotyczące psów używanych w resorcie obrony narodowej i w resorcie spraw wewnętrznych. Minister Obrony Narodowej oraz minister właściwy do spraw wewnętrznych będą mogli zdecydować o wykreśleniu z KROPiK konkretnych psów używanych w kierowanych przez nich resortach, lub o ograniczeniu dostępu do informacji zgromadzonych w KROPiK powiązanych z konkretnym numerem transpondera. W przypadku skierowania do Prezesa ARiMR wniosku o wykreślenie danego psa z KROPiK, do tego psa nie będą już miały zastosowania przepisy projektowanej ustawy. Pies wykreślony z rejestru będzie mógł zostać ponownie zarejestrowany. W przypadku natomiast wniosku o ograniczenie dostępu do informacji zgromadzonych w KROPiK powiązanych z określonym numerem transpondera, Prezes ARiMR ogranicza widoczność w KROPiK informacji wskazanych we wniosku. W ten sposób można będzie pozostawić w KROPiK widoczność numeru telefonu kontaktowego, co będzie miało znaczenie w przypadku zaginięcia takiego psa służbowego, bez ujawniania formacji w jakiej używany jest dany pies. Na wniosek właściwego ministra Prezes ARiMR cofa wprowadzone ograniczenie, tj. przywraca w KROPiK widoczność wszystkich lub określonych we wniosku informacji.

Projektowana ustawa wprowadza zakaz przenoszenia własności, nabywania, w tym nabywania od podmiotów prowadzących schroniska dla zwierząt, wydawania ze schroniska dla zwierząt oraz utrzymywania psów lub kotów, nieoznakowanych lub niezarejestrowanych zgodnie z tą ustawą.

Kontrolę oznakowania i rejestracji psów i kotów będą mogli przeprowadzać funkcjonariusze Policji, straży miejskiej (gminnej) i Inspekcji Weterynaryjnej. W pewne uprawnienia kontrolne wyposażono także wójta (burmistrza, prezydenta miasta), który uzyska możliwość kierowania do mieszkańców gminy (miasta) pouczeń o obowiązku oznakowania i rejestracji psów i kotów wraz z jednoczesnym wezwaniem ich do złożenia deklaracji o liczbie psów lub kotów, których są właścicielami, a które podlegają obowiązkowemu oznakowaniu

i rejestracji. Mając na względzie, że projektowana ustawa zapewni gminom dostęp do informacji zgromadzonych w KROPiK, w przypadku stwierdzenia, że liczba psów lub kotów podanych w deklaracji nie odpowiada liczbie psów lub kotów tego mieszkańca gminy (miasta) w KROPiK, a także w przypadku, gdy gmina posiada informację sugerującą, że mieszkaniec ten jest właścicielem większej liczby psów lub kotów niż podana w deklaracji, lub zarejestrowana w KROPiK, wójt (burmistrz, prezydent miasta) zawiadamia o tej niezgodności lub o tej informacji Policję lub straż gminną (miejską). Deklarację składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający deklarację jest obowiązany do zawarcia w niej klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.

Niedopełnienie obowiązku związanego z oznakowaniem i rejestracją psów i kotów, a także obowiązku deklaracji o liczbie psów lub kotów podlegających oznakowaniu i rejestracji, będzie podlegało karze grzywny, a orzekanie w tych sprawach będzie następowało w trybie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz.U. z 2024 r. poz. 977, z późn. zm.). Przewiduje się również upoważnienie pracowników Inspekcji Weterynaryjnej do nakładania kary grzywny w formie mandatu karnego. W tym celu konieczna będzie nowelizacja rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 lipca 2008 r. w sprawie nadania funkcjonariuszom Inspekcji Weterynaryjnej, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa uprawnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 1213, z późn. zm.).

W projektowanej ustawie zaproponowano także zmiany w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2023 r. poz. 1580) poprzez:

- 1) dodanie w art. 9a o przepisu stanowiącego, że w przypadku, gdy do schroniska trafi zarejestrowany pies lub kot, schronisko to wzywa jego właściciela do odebrania zwierzęcia w wyznaczonym terminie, a w przypadku odmowy jego odebrania lub upływu terminu, zawiadamia Policję;
- 2) doprecyzowanie przepisu art. 11a ust. 3 w taki sposób, by nie budziła wątpliwości możliwości przewidzenia w programie opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt refundacji kosztów oznakowania i rejestracji psów lub kotów zgodnie z projektowaną ustawą.

W projekcie przewidziano przepisy przejściowe, zgodnie z którymi psy, których termin pierwszego szczepienia upłynął przed dniem wejścia w życie obowiązku znakowania i rejestracji, lub które zostały już zaszczepione przed tym dniem, należy oznakować i zarejestrować w terminie 3 lat od tego dnia, tj. od dnia wdrożenia rozwiązań technicznych umożliwiających rejestrację psów i kotów, ogłoszonego w komunikacie ministra właściwego do spraw informatyzacji. Psy i koty, które zostały przyjęte do schronisk dla zwierząt z dniem określonym w ww. komunikacie, będą musiały zostać oznakowane przed ich wydaniem ze schroniska, nie później jednak niż w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie obowiązku znakowania i rejestracji.

Projektowana ustawa nie nakłada nowych zadań na gminy, więc nie spowoduje zwiększenia wydatków na realizację ich zadań własnych, w tym programów opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt. Wejście w życie ustawy może natomiast znacząco poprawić realizację ww. zadania, ponieważ gminy zyskają narzędzie zarówno do odnajdywania właścicieli zagubionych i odłowionych zwierząt, jak również do kontrolowania realizacji opieki nad zwierzętami przez schroniska dla zwierząt, z którymi gminy zawarły umowy. Dzięki wprowadzeniu znakowania i rejestracji psów i kotów mniej zwierząt będzie trafiać do schronisk, a co za tym idzie gminy będą ponosić niższe koszty utrzymania odłowionych zwierząt. Dodatkowo gmina zyska możliwość ewentualnie egzekwowania opłat za posiadanie psa, co może pozytywnie wpłynąć na budżet gminy.

Utworzenie KROPiK oraz wprowadzenie obowiązkowej identyfikacji i rejestracji psów umożliwi skuteczne odnajdywanie właścicieli zwierząt trafiających obecnie do schronisk dla zwierząt, gdzie zarówno koszty wyłapania tych psów, ich utrzymania i ewentualnego leczenia w schroniskach są ponoszone przez gminy. Zatem koszty te będzie można ograniczyć, a zaoszczędzone w ten sposób środki przeznaczyć na sfinansowanie zabiegów ubezpieczenia psów i kotów, zarówno przebywających w schroniskach dla zwierząt, jak i posiadających właścicieli, co będzie mieć bezpośredni wpływ na ograniczenie populacji bezdomnych zwierząt w perspektywie kolejnych lat. Na obecnym etapie nie jest możliwe określenie wysokości kwoty, jaką gminy zaoszczędzą w związku z usprawnieniem realizacji programów opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności. Jednakże mając na względzie stanowisko przedstawicieli gmin prezentowane w ramach Zespołu ds. Obszarów Wiejskich, Wsi i Rolnictwa Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, bez wprowadzenia

obowiązku identyfikacji psów i kotów wydatki te będą utrzymywały tendencję wzrostową wobec braku instrumentów umożliwiających gminom poszukiwanie właścicieli psów.

Jednocześnie KROPiK stanie się narzędziem umożliwiającym gminom bardziej skuteczną egzekucję opłaty za posiadanie psa. Zgodnie z przepisami obwieszczenia Ministra Finansów z dnia 21 lipca 2023 r. w sprawie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych na rok 2024 (M.P. poz. 774) maksymalna opłata za posiadanie psa pobierana przez gminę wynosi 173,57 zł. Przy założeniu wprowadzenia tej opłaty przez wszystkie gminy w tej wysokości i zarejestrowania w KROPiK 5 mln psów, do sektora jednostek samorządu terytorialnego mogłoby wpływać blisko 868 mln zł rocznie.

Dodatkowo, wprowadzenie obowiązkowej identyfikacji i rejestracji psów i kotów zwiększy wpływy do budżetu państwa związane z odprowadzaniem podatku VAT od usługi wszczepienia elektronicznego transpondera i wprowadzenia informacji o oznakowanym zwierzęciu do KROPiK. Niemniej na obecnym etapie nie jest możliwe precyzyjne oszacowanie wielkości wpływów do budżetu wynikających z wprowadzenia obowiązkowego znakowania i rejestracji psów i kotów.

Większość przepisów projektowanej ustawy wejdzie w życie z dniem wdrożenia rozwiązań technicznych umożliwiających rejestrację psów i kotów (nie później niż w terminie 3 lat od dnia ogłoszenia ustawy), określonym w komunikacie ministra właściwego do spraw informatyzacji ogłoszonym w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej oraz na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej ministra właściwego do spraw informatyzacji, o którym mowa w art. 21 projektowanej ustawy. Dzień określony w komunikacie będzie więc tożsamy z dniem wejścia w życie obowiązku znakowania i rejestracji psów i kotów. Komunikat zostanie ogłoszony w terminie co najmniej 3 miesiące przed dniem wdrożenia ww. rozwiązań technicznych.

Przepisy art. 22 i art. 22 wejdą w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia ustawy. Wcześniejsze wejście w życie tych przepisów jest niezbędne dla wdrożenia rozwiązań technicznych umożliwiających rejestrację psów i kotów.

Art. 23 wejdzie natomiast w życie z dniem ogłoszenia komunikatu, o którym mowa w art. 21, co umożliwi ARiMR przyjmowanie od lekarzy weterynarii zainteresowanych znakowaniem i rejestracją psów i kotów, wniosków o wpis do ewidencji lekarzy weterynarii dokonujących tych czynności, jeszcze przed wejściem w życie obowiązku znakowania i rejestracji psów i kotów.

Po upływie 12 miesięcy od dnia ogłoszonego w komunikacie, o którym mowa w art. 21, a więc po upływie 12 miesięcy od wejścia w życie obowiązku znakowania i rejestracji psów i kotów, wejdzie w życie art. 19 projektowanej ustawy, wprowadzający możliwość ukarania karą grzywny, właściciela lub podmiot prowadzący schronisko, w trybie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, za niedopełnienie obowiązków przewidzianych w projektowanej ustawie związanych ze znakowaniem i rejestracją psów i kotów oraz obowiązku złożenie deklaracji o liczbie psów lub kotów podlegających oznakowaniu i rejestracji. Projektodawca zrezygnował tym samym z karania za niedopełnienie obowiązku znakowania i rejestracji psów i kotów w okresie pierwszych 12 miesięcy od dnia wejścia w życie tego obowiązku spodziewając się, mając na względzie powszechność posiadania psów i kotów, a więc szeroki i zróżnicowany krąg adresatów norm prawnych zawartych w przepisach projektowanej ustawy, licznych przypadków usprawiedliwionego nieprzygotowania się do zmian wynikających z ich wejścia w życie. Takie rozwiązanie uchroni jednostki przed negatywnymi skutkami mogącego mieć miejsce, rzeczywistego braku wiedzy o obowiązku oznakowania i rejestracji psów i kotów w pierwszych 12 miesiącach od jego wejścia w życie, odciażając przy tym wymiar sprawiedliwości od spraw związanych z karaniem za nieprzestrzeganie obowiązków określonych w projektowanej ustawie.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt niniejszej ustawy został zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Rządowego Centrum Legislacji. Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad przedmiotowym projektem ustawy.

Projektowana ustawa nie podlega procedurze notyfikacji zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projektowana ustawa została wpisana do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod numerem UD 128.